

պէտք է մասնագէտի մանրակրկիտ եւ խորա-
թափանց ուսումնասիրութիւն, ինչպէս այդ
փորձել է Թորամանեանը, մօտաւոր եւ են-
թադրական ձեւը վերականգնելու համար:
Ուստի եւ ամենայն մի նորութիւն, ճշգրտած,
ի հարկէ, պատմական տուեալներով, որ մեր
ծանօթութիւնը հայ ճարտարապետութեան
աւելի հնագոյն դարերն է տանում, չառ գը-

տեղեկութիւնը մեզ տալիս է Շահխաթուն-
եանը. «յայտ գիւղ Պողոնի դտանի աւերակ
մեծի եկեղեցւոյ ի կոփածոյ քարանց»:* Ապա
Ժէ. դարի առաջին կիսի համար Զաքարիա
սարկաւազը պատմում է, որ Պարսիկներն ու
Շամանցիք ընդհարուել են մի աւերակ գիւղի
մօտ «որ կոչի Պողունս»:** Վերջապէս ամե-
նահին տեղեկութիւնն ունինք Ղեւոնդի կող-

Պատկ. 1

նահատելի պիտի համարուի հայ արուեստի
նախնական պատմութեան հասկացողութեան
համար: Մեզ թւում է, թէ այդպիսի մի ա-
ւերակ ունինք Պողոսականքում, ներկայումս
Պողոնի կոչուած, որ գտնւում է Քանաքեռի
եւ էլառ կայարանի մէջ, խճուղուց դէպի հիւ-
սիս, ձորի մէջ:

Բ.

Այս եկեղեցու մասին առհասարակ մեր
նոր բանասիրութեան մէջ ոչինչ չկայ. միակ

մից,† երբ յիշում է Արարների մէկ ընդհարու-
մը Հայոց հետ, «ի գիւղն Պողունս եւ ի Թա-

* Ստորագրութիւն եւն. 1842, եր. 162:
Առաջին անգամ լսել եմք այդ աւերակի մա-
սին նկարիչ Ֆէք-Վանեանից:

** Պատմագրութիւն. 1870. Բ. եր. 17:

† Ղեւոնդ Պատմագիր. հրատ. Եգեանի Ս.
Պետերբուրգ. 1887. եր. 144: